

De niets ontziende slooperswoede der Bolsjewieken in Rusland

DAT DE COMMUNISTISCHE „REGEERING“ in Rusland kerken afbreekt, om er Sovjet-gebouwen voor in de plaats te zetten, weten we. Alle piëteit, eerbied voor traditie, ontzien van anderer gevoelens ontbreekt deze rooversbent, die „de vrijheid“ over 't Russische volk hebben uitgeroepen.

Maar, dat ze zelfs de wit-marmeren Verlosserskerk met haar vijf vergulden koepels in Moskou gaan sloopen . . .

Ik heb ze gezien, nu bijna dertig jaar geleden ¹⁾, dat kunstgewrocht van Russischen kerkbouw.

Haar wondere schoonheid is even merkwaardig als haar historische en haar aesthetische beteekenis.

Over alle drie een kort woord.

Eerst iets over de historische beteekenis der Verlosserskerk.

Ze is gebouwd ter dankbare gedachtenis aan de „verlossing“ in 1812. Het jaar, dat Rusland met ondergang bedreigde. Toen Napoleon met zijn geduchte soldaten Moskou binnen trok, de oude „heilige“ stad. Maar Moskou, het verlaten, van levensmiddelen beroofde Moskou, werd Napoleons val. En zijn val werd Ruslands redding.

Als een wijd en zijd zichtbaar monument van dankbaarheid voor deze „verlossing“ is in Moskou de grootsche kathedraal gebouwd, gewijd aan Christus als „den Verlosser.“ Een nationaal heiligdom als de *Sacré-Coeur* in Parijs. Als de *Dôme des Invalides* verheerlijkend de overwinningen van het vaderlandsche leger.

¹⁾ In 1903, door onze Regeering afgevaardigd als secretaresse van de Ned. Afd. van de tentoonstelling „De wereld van het Kind“ te Petersburg.

De aesthetische beteekenis der Verlosserskerk is niet minder groot.

Wie Petersburg en Moskou zag, herinnert zich beider geheel verschillenden kerkbouwstijl.

Moskou is Ruslands oude, „echte“ hoofdstad. Vol staat ze met kerken van oud-Byzantijnschen stijl, bont gekleurd, elke kerk met vijf koepels, gouden, roode, blauwe, groene, gele. Doorgaans klein en gedrukt zijn die kerken, donker van binnen. Ik herinner me, dat ik het meer dan een „n beetje griezelig“ vond.

Uit dit oude Rusland, Moskou's Rusland, toog Peter de Groote naar Europa, en ontdekte daar onder meer ook heel andere steden en kerken.

Dat „nieuwe“ moest in Rusland geïmporteerd! Zoo bouwde hij een nieuwe hoofdstad (Pieterburg) naar Europeesch — eigenlijk Amsterdamsch — model en zette er prachtige kerken in, copieën van vermaarde Europeesche kathedralen.

Maar toen ik in Rusland vertoefde, ontwaarde ik een geest, die zich tegen die uit West-Europa „geïmporteerde“ bouwkunst verzette.

Cultuur en kunst laten zich wel overbrengen van 't eene land naar 't andere, maar blijven dan een mechanisch aanhangsel, een geschenk uit den vreemde, maar geen vrucht van eigen leven. En daarom was er een worsteling gaande om Ruslands eigen leven tot hooger ontwikkeling te brengen. Geen voortzetting meer van 't Europeesche Petersburg, maar ook geen voortzetting meer van oud-Moskou.

Moskou — ja, maar dan ontbloeid tot blijder, hooger, nieuwer leven.

Van deze echt-Russische richting is de Verlosserskerk te Moskou de schoonste vrucht. Haar stijl is niet „geïmporteerd,” maar „nationaal-historisch”, en toch heeft de bouwmeester, Prof. Ton, hoogerleeraar in de aesthetica te Petersburg — gebroken met het verouderde, benepene en smakeloos-bonte van Moskou's kleurige kerken-massa.

Niet alleen uit de verheven heerlijkheid van haar hoog wit-marmeren wanden, de imponeerende pracht harer vijf vergulde koepels en de twaalf bronzen poorten, waartoe granieten trappen toegang geven, blijkt de ontbolstering, de ontwikkeling, de ontplooiing van Ruslands ouden kerkbouwstijl.

Maar ook uit de ontzaglijke binnenruimte blijkt de nieuwe bloei. De kerk is ruim 100 M. hoog en heeft een omvang van 7000 M². De groote koepel in 't midden heeft een middellijn van dertig Meter. En heel de geweldige bouw staat in volle majesteit alleen — omringd door wijde ruimte.

En dan het licht en de zachte tinten der binnenruimte! Met aesthetisch overleg zijn de weelderigste en toch streng in toon en lijn gehouden versieringen van goud en marmer aangebracht. Het glinstert en glanst alom. Door zestig hooge vensteren schijnt het zonlicht naar binnen. Maar wie beschrijft haar schoonheid, als de Verlosserskerk op bijzondere feestdagen straalde in het schitterlicht van drieduizend zeven honderd hooge, witte kaarsen, tooverachtig weerkaatst in marmer en goud?

Vol schilderwerk is deze kerk. Verbiedt de Grieksche eeredienst alle beelden, schilderijen zijn er te overvloediger.

In dit heiligdom geen voorstellingen van hedendaagsche veldslagen. Ook dit is „verboden.” Maar wel voorstellingen uit den Bijbel, die oorlog uitbeelden. De kolossale binnenruimte van den grooten koepel

¹⁾ Peter dweepte met Holland en met onze taal. Daarom noemde en teekende hij zich liefst „Pieter.” Oorspronkelijk heette de nieuwe hoofdstad „Pieterburg.”

toont een geweldige afbeelding van Jehovah Zebaôth, den God der legerscharen. ☩

De mooiste kerk van heel 't kerkenrijke Moskou, en een der mooiste van heel Rusland. Zeker de merkwaardigste kerk, die Ruslands kunstzin heeft voortgebracht.

Het nationale heiligdom van 't Russische volk. Zijn trots, zijn glorie ☩

De roode Russen zijn bezig het te sloopen. Onheilspellend dreunen door Moskou de vernielende slagen, de schennende stooten. Somber sist de neerstorting van gesteente en gruis . . . Als een begrafenisstoot trekken door Moskou's straten de wagens met kostbaar marmer, kunstige schilderijen, bronzen poorten . . .

En welk een smart wordt geleden! Want wederom wordt doorleefd wat Ps. 74 ons zingen doet:

„Dus hebben z' ook, doldriftig, onbesuisd,
Graveerselen, pilaren, wanden, bogen,
Wier kunstieraad de lust was van elks oogen,
Met zwaard, houweel en hamer woest verguisd.”

☩

H. S. S. K.

RESULTATEN EN MOGELIJKHEDEN

„OF WE WEL EENS DE RESULTATEN ZIEN van onzen arbeid, de vruchten van ons werk?” De jonge leerares, die me de vraag stelt, zit tegenover me en wacht op het antwoord. En ik begrijp wel, dat ze niet bedoelt het resultaat van het aanbrenge van de noodige kennis voor het examen of voor het leven in de maatschappij. Ze bedoelt het dieper, want ze is een idealiste. En ik draal niet met antwoord geven en zeg de vraag woord voor woord na „of we wel eens de resultaten zien van onzen arbeid, de vruchten van ons werk?”

„Gewoonlijk niet,” zeg ik, „maar soms wel eens. Maar het doet er zoo weinig toe, we moeten rustig doorwerken en den oogst overlaten aan God. Het resultaat? De hemelsche Hovenier vraagt van ons, dat we zaaien en verzorgen; wat Hij in de schuren bergen zal, gaat ons niet aan.” ☩

☩ ☩

Haar werk is verantwoordelijk genoeg, want behalve de lessen aan de scholen, heeft ze een cursus aan de meisjes van 't asyl S.

Als het gaat om dankbaarheid, dan is de oogst daar elke les bijzonder groot.

„Juffrouw, heeft u wel gezien, hoe uw wasch van de week was opgemaakt?” (De meisjes werken in de wasscherij, waar ook het goed van de betrokken leeraren gewasschen en gestreken wordt.)

„We hebben er bijna ruzie om gekregen, wie die mooie nachtjapon van u mocht strijken, maar nu doen we 't om de beurt. Zult u zeggen, welke week ze het aller-allermooiste gestreken was?” ☩

☩ ☩

Nu, vandaag is ze jarig. De meisjes van de scholen hebben van morgen luidruchtig het „lang zal ze leven” gezongen. Niet gemeend? O, ja, van harte gemeend, maar de hartelijkheid was een béétje oppervlakkig.

Na schooltijd was de cursus. Het is zoo doodstil, als ze het lokaal binnenkomt. En als ze voor de klas staat en beginnen wil, dan staan de acht meisjes zacht

140

op en scharen zich, aan weerskanten vier, naast haar. Tweestemmig zingen ze, wonderzuiver en wonder-teer:

Houdt Gij haar handen beide
Met kracht omvat,
Geef haar Uw vast geleide
Op 't smalle pad.
Alleen kan ze niet verder
Geen enkele treë,
Neem trouwe Zieleherder
Haar, arme, mee.

Heb deernis, heb ontferming,
Heb medelij,
Verleen haar Uw bescherming,
Sta aan haar zij.
Al waar ze op wou steunen
Bezweek en viel;
Ai, laat haar op U leunen
Met heel haar ziel.

Stil blijft het, doodstil, als ze haar plaats en weer innemen op de banken.

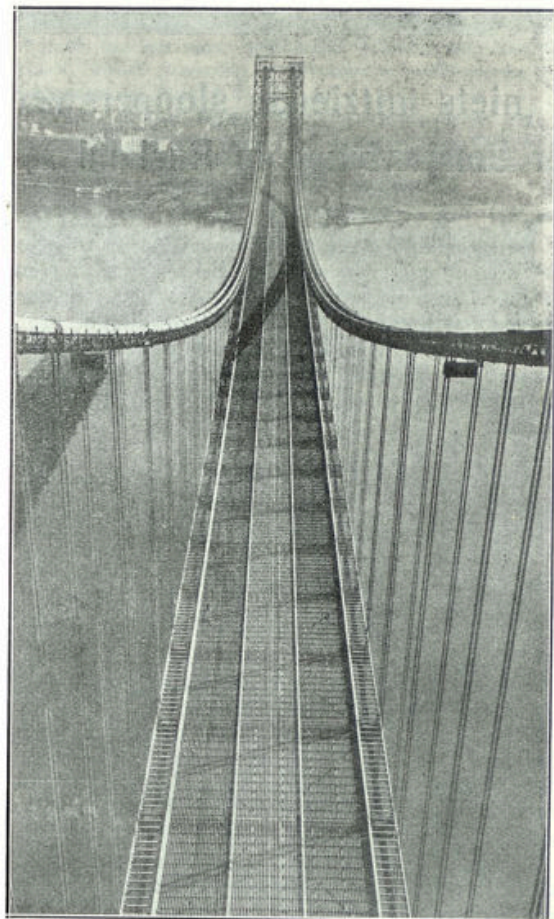
Seconden, diep als de eeuwigheid zelf, gaan voorbij. De klokt tikt hoorbaar, tien, twaalf maal. Een kort visioen: de hemelpoort wijd open, de stem van den goeden Herder: „Want, wie veel lief heeft, die zal veel vergeven worden.” ☩

☩ ☩

Resultaten? Mogelijkheden!

Deze arme verdoolden, schijnbaar hopeloos ver verdwaald van de schaapskooi, gevonden in de goten en riolen op den ruwen levensweg, plotseling roept de Herder ze bij den naam en brengt ze thuis.

A. M. EMOUS

Een blik op de kolossale Washingtonbrug, die de oevers van de Hudsonrivier verbindt. De grootste zeekasteelen kunnen er onder door, want de brug verheft zich meer dan 75 M. hoven het water. Het is overweldigend, wat de menschen hier gewrocht hebben. Ruim vier jaar is er aan gebouwd, bijna honderdvijftig miljoen gulden is er aan besteed. Amerika bezit thans de langste brug der wereld. ☩